

Forfatter: Heiberg, Johan Ludvig

Titel: BREV TIL: Heiberg, Johanne Luise FRA: Heiberg, Johan Ludvig (1829-09-28)

Citation: Heiberg, Johan Ludvig: "BREV TIL: Heiberg, Johanne Luise FRA: Heiberg, Johan Ludvig (1829-09-28)", i *Fra det Heibergske Hjem*, J. H. Schultz Forlag, s. 50. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002922578-000-shoot-L0029225780000003.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Fra det Heibergske Hjem

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Heiberg, Johan Ludvig, *Fra det Heibergske Hjem,*

d. 28. Septbr. 1829.

Gode Hanne!

De maa være overbevist om, at jeg ret er Dem taknemmelig for den Godhed, hvormed De giver mig Underretning om Deres forandrede Stilling. De siger selv, at jeg bestandig har taget Deel i Deres Skjæbne; det har jeg unægtelig stedse gjort, og vil upaatvivlelig vedblive at gjøre det. For saavidt tør jeg smigre mig med, at Ingen var nærmere end jeg til den Udmærkelse, at modtage Efterretningen ved Dem selv.

Idet jeg herved bringer Dem min oprigtigste og inderligste Lykønskning, beder jeg Dem modtage Forsikringen om, at jeg med vedvarende Venskab og Høiagtelse forbliver

Deres hengivne og forbundne
J. L. Heiberg.

Hvis De een af de første Dage i næste Uge har Leilighed til at besøge min Moder, haaber jeg at kunne forelæse Dem Slutningen af »Prindsesse Isabella«. 2)

s. 51 Paa Jfr. Pätges' Fødselsdag, 22. November 1829, sendte Heiberg hende et Guldfingerbøl med følgende lille Vers. 1)

I Aar den lille Gud med Vinger
Har bundet Deres Haand til Haanden af en Ven.

Men hvis tilovers er blot Spidsen af en Finger,
Jeg for min Gave mig udbeder den.

Forlovelsen med Hvid var et Misgreb, og i den følgende Tid pintes Jfr. Pätges saavel af Følelsen deraf som af mange Vanskeligheder, som efterhaanden opstod ved Opholdet i det Wexschallske Hjem, der nærmede sig sin Opløsning; Forelskelsen mellem Madam Wexschall og Skuespiller N. P. Nielsen førte til Skilsmisse, og et Par Aar senere til deres Ægteskab, hvor hun som Fru Anna Nielsen naaede stor Berømmelse paa den danske Skueplads. Hun var i mange Henseender et Modstykke til Fru Heiberg, men havde vist hende megen Godhed, og deres Venskab varede, indtil det en Snes Aar senere kom til en alvorlig Brydning, hvorom Brevene fra Halvtredserne vidner. Fru Gyllembourgs knyttede mere og mere Johanne Luise til sig og vandt hendes Fortrolighed. Hun tilbød hende, at hun kunde flytte til hendes Hjem: da Johan Ludvig Heiberg ikke boede hos hende, kunde det vel ikke give Anledning til Sladder, at de to Damer boede sammen. 2) Den 28. April 1830 drog Johanne Luise ind i Fru Gyllembourgs Hjem i Overgaden oven Vandet, og i de rolige og højt kultiverede Omgivelser, der var saa vidt forskellige fra, hvad hun tidligere havde kendt, begyndte et nyt Afsnit af hendes Liv. Hun var dybt rørt over, at Heibergs Moder, skønt Heibergs Frieri var blevet afvist og hun havde forlovet sig med en anden, gav hende Plads i sit Hjem.

Opholdet der, hvor Heiberg i Reglen spiste til Middag og stadig mødtes med sine Venner blandt de betydeligste af Litteraturens. 52 og Kunstens Dyrkere, blev et Vendepunkt i Forholdet. »Det lyste mere og mere op«, skrev Fru Heiberg siden, da hun smukt og bevæget fortalte om dette Aar hos Fru Gyllembourg.

Fra det Heibergske Hjem

4

Sæsonen 1829-30 bragte ny Fremgang for Jfr. Pätges som Kunstnerinde og befæstede den Yndest hos Publikum, der stadig var blevet hende til Del. Efter den store Rolle i Heibergs »Prindsesse Isabella« fik hun en ny Rolle af en helt anden Art, Lotte i Henrik Hertz' anonyme Lystspiel »Amors Genistreger«, og i andre Roller, saasom Fenella i »Den Stumme i Portici« gjorde hun ogsaa Lykke. Disse sceniske Opgaver og den befrugtende aandelige Paavirkning i det Gyllembourgske Hus betød meget for hende, men samtidig voldte Forlovelsen med Hvid en stigende Uro. Efter Sæsonens Slutning bad den brave unge Mand hende aabent sige, om ikke det Mismod og den Sorg, han sporede hos hende, havde sin Aarsag i deres Forbindelse. Hun svarede ham ærligt, og de skiltes »venligt og kærligt«. 1)

Det pinefulde Forhold til den ulykkelige Harboe og den mislykkede Forbindelse med Hvid greb stærkt ind i hendes Tilværelse, men samtidig brød den barnlig-letsindige Side af hendes Karakter, som hun senere forbavsedes over, igennem Alvoren. Da Forlovelsen med Hvid var hævet, faldt der mere Ro over hende, og nu bragte Hyggen ved Dagliglivet i Fru Gyllembourgs Hjem hende stigende Tilfredsstillelse.

Heiberg skrev til hende:

28. August 1830.

Med Tak til den gunstige Skjæbne, som har villet at vore Navne skulde være fælleds, og vore Navnedage 2) indtræffe i een Uge, tillader jeg mig paa Luisers Dag at binde min kjære Søster saavel med hendes egen

Bestandigheds-Farve, som med de to andre, der hører til Hjertets trefarvede Cocarde.

s. 53 Ved samme Leilighed udbeder jeg mig ved Overbringeren den lille Chatols-Nøgle, som jeg igaar Aftes laante min kjære Søster til hendes indianske Kunster, 1) og uden hvilken jeg hverken kan faae et anstændigt Stykke Papiir, eller en Oblat, eller en Kop Caffé.

28. Oktober 1830.

Ei til Ære for vor Dronnings Fest, 2)
Som jeg aarlig tvinges til at hædre,
Nei, men for en anden, som er bedre,
Og hvis Værd min Søster gjætter bedst,
Sender hendes sammenbragte Broder 3)
Denne Blomsterklynge tynd og svag,
Som kan trænge til en kjærlig Moder
Paa saa kold, saa barsk en Vinterdag.

De forfrosne, sildigt fødte Spæde
Sender jeg afsted, og føier til
Sydlig Nectar, viet til den Glæde,
Som idag vort Maaltid krydre vil.

Snart efter kom den endelige Afgørelse af Forholdet til Heiberg, i Forbindelse med en ny tragisk Begivenhed, som hun var Aarsag til, og som bevægede dem begge stærkt. 4) N. C. Møhl havde taget sig hendes Afvisning af hans Frieri meget nær, og det blev skæbnsvangert for ham, skønt han netop nu fik udmærket Resultat af sine Studier, ved 12. Oktober 1830 at blive udnævnt til Professor extraordinarius under det medicinske Fakultet. Ved Siden af sin faglige Virksomhed havde han, der var en af Johan Ludvig Heibergs Beundrere, længe taget Del i de litterære Bevægelser, der i disse Aar før det politiske Gennembrud især optog Sindenes. 54i København. 1829 var han blevet Medredaktør af »Maanedsskrift for Litteratur«. En smuk og interessant Fremtidsgerning laa foran ham. Da dræbte han sig den 3. November 1830 ved en Opiumforgiftning. I det Heibergske Hjem ramte Budskabet haardt. Man havde gennem længere Tid mærket Møhls Melankoli, men forstod først nu, at det var Sorg over den ubesvarede Kærlighed til Johanne Luise, som havde bragt ham helt ud af Ligevægt. Heiberg blev dybt fortvivlet og det »at se denne Mand, hvis kraftige Sjæl ikke saa let bøjedes, i denne Tilstand« gjorde et overvældende Indtryk paa Johanne Luise. 1) »For første Gang kærtegnede hun ham nu med al Uforbeholdenhed som en elsket Broder«, »og i dette Øjeblik, ved den fælles Vens Bortgang, følte hun, at hun var bunden for bestandig til hans sørgende Ven, som her sad og fældede saa bitre og trofaste Taarer«.

4*

»Med Heibergs sædvanlige fine og ridderlige Takt«, fortæller hun, »kom han mig efter denne Dag imøde — ikke som en dristig Elsker, men som en glad, beskeden og taknemmelig Ven, der med Varsomhed modtog, hvad min Imødekommen nu havde givet ham Vished om. Og hemmeligt for alle udspandt sig vort Samliv i kærlig Fortrolighed. Ikke hans Moder, ikke noget Menneske, meddelte vi vor hemmelige Forstaaelse. Ingen af os havde Lyst til at fremtræde som Forlovede. « 2)

Det foran gengivne Brev fra Heiberg af 28. August 1830 og Digtet dateret 28. Oktober 1830 indeholder Tiltalen: Søster og Broder. Det viser, hvorledes Fortroligheden var voksende mellem »de to sammenbragte Børn«, som de spøgende kaldtes i Heibergs Moders Hus. Med et Brev fra Johanne Luise til »Broderen«, skrevet paa Heibergs Fødselsdag den 14. December 1830, og hans Svar derpaa er vi inde i den Korrespondance under den hemmelige Forlovelse, hvorom Fru Heiberg i sine Erindringer fortæller, og som hun kalder »Bordskuffebrevene«.

s. 55 Johanne Luise Heiberg
Efter Maleri af Louis Aumont 1831 (Privateje) s. 56